

Αναδιφρώντας το χθες 78 Το Ρέθυμνο του τρόμου

Ιστορική πραγματικότητα και αστικοί μύθοι (IV)

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΚΗ*

Τρεις εκδηλώσεις είχαμε την ευκαιρία να πραγματοποιήσουμε το τελευταίο δεκαπενθήμερο, στο πλαίσιο των Ημερών Ρεθύμνου 2018. Η πρώτη ήταν η ξενάγηση «Ανιχνεύοντας τη ρεθεμνιώτικη διατροφική ιστορία» τη Δευτέρα 8 Οκτωβρίου. Στη συνέχεια, στον όμορφο εξωτερικό χώρο της Αποβάθρας του παλιού λιμανιού πραγματοποιήθηκε η παρουσίαση του βιβλίου «Η Τροφή του Ρεθύμνου», που κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Γραφοτεχνική. Το βιβλίο μου έκαναν την τιμή να παρουσιάσουν η **Μαριάννα Καβρουλάκη**, αρχαιολόγος-ιστορικός της ελληνικής διατροφής και η **Κατερίνα Ξεκάλου**, ιδιοκτήτρια του πολυβραβευμένου εστιατορίου «Αυλή». Ελπίζω κάποια στιγμή να μπορέσω να παραθέσω τα κείμενα και των δύο, τα οποία υπήρξαν πρωτότυπα και ουσιαστικά, και προσέφεραν στο βιβλίο προστιθέμενη γνώση.

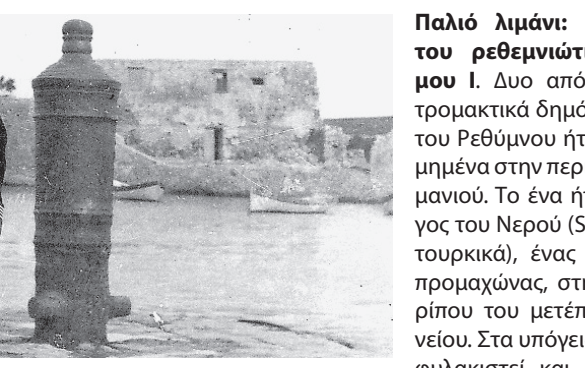
Ακολούθησε το Σάββατο 13 Οκτωβρίου στο Σπίτι του Πολιτισμού η εκδήλωση «Μια βραδιά στο Σχολείο της κυρίας Αμαλίας». Προηγήθηκε ξενάγηση στον χώρο όπου το ιστορικό αυτό Σχολείο του Ρεθύμνου είχε λειτουργήσει τα τελευταία του 55 χρόνια. Η εκδήλωση περιλάμβανε αρχικά ομιλία-προβολή από τον υπογραφομένο, με θέμα «Ιδιωτικών Σχολείων Αθηνά: Εξήντα χρόνια στην πρωτοπορία της ρεθεμνιώτικης στοιχειώδους εκπαίδευσης». Ακολούθησε η εκφραστική ανάγνωση από την **Κατερίνα Τσακάλη** ενός γλαφυρού κειμένου του μαθητή του Σχολείου **Κώστα Μαμαλάκη**, από τη σειρά δημοσιευμάτων του «Ξαν επίλογος. Από τις μεγάλες ώρες του Ρεθύμνου». Στη συνέχεια η μαθήτρια του Σχολείου συνταξιούχος καθηγήτρια **Εύα Περπουράκη** αφηγήθηκε τις εμπειρίες της, διανθισμένες με αυθεντικές φωτογραφίες. Στο δεύτερο μέρος της εκδήλωσης τον λόγο πήραν εκπαιδευτικοί -δασκάλες και νηπιαγωγοί- που υπηρέτησαν στην «Αθηνά», όπως και μερικοί μαθητές του.

Τρίτη και τελευταία δραστηριότητα υπήρξε η ξενάγηση από τον υπογραφομένο και στη συνέχεια η εκδήλωση στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο, με θέμα «Ψηφίδες από την ιστορία του ρεθεμνιώτικου χιούμορ». Η ξενάγηση περιλάμβανε οκτώ στάσεις, από τις οποίες συμπύχθηκαν σε 7 λόγυ βροχής, στις οποίες έγινε αφήγηση 31 συνολικά ιστορικών χιουμοριστικών ιστοριών της πόλης. Στη συνέχεια στο Μουσείο, ο **Βασίλης Ασρινός**, ο **Τάσος Κόλλιας**, ο **Θωμάς Κρεβετζάκης**, **Χάρης Στρατιδάκης** και η **Κατερίνα Τσακάλη** διάβασαν και αφηγήθηκαν τις ιστορίες αυτές, συνοδευόμενες από σχετική προβολή ιστορικών εικόνων. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να πάρουν και σχετικό φυλλάδιο, προσφορά της Γραφοτεχνικής ΑΕΕ.

Επανερχόμαστε σήμερα, μετά τις εκδηλώσεις αυτές, σε μια αγαπημένη μας περιήγηση, στην οποία έχουμε αφιερώσει ήδη τρεις «Αναδιφρώσεις», στο Ρέθυμνο δηλαδή των άσχημων ιστορικών στιγμών. Εν τω μεταξύ αρκετοί αναγνώστες έχουν επικοινωνήσει μαζί μας και μας έχουν επισημάνει και άλλα τρομακτικά ιστορικά συμβάντα. Για παράδειγμα, ότι ο ένας από τους ανώμαλους στον Μασταμπά της δεκαετίας του 1960 δεν ήταν απλώς «ματάκια» αλλά βιαστής, ο οποίος μάλιστα καταδικάστηκε γι' αυτό στα δικαστήρια. Εξίσου φρικιαστικό υπήρξε το γεγονός του σχετικά πρόσφατου εγκληματισμού για ένα ολόκληρο βράδυ ενός συμπολίτη σε φέρετρο, προκειμένου να αναγκαστεί να εγκαταλείψει την πόλη, πράγμα που φυσικά έκανε μόλις απελευθερώθηκε χωρίς δεύτερη κουβέντα. Ενώ ένας άλλος αναγνώστης ζήτησε να αναφερθεί, πέραν των πλημμυρών που σημειώθηκαν και ιδιαίτερα εκείνης της 28^{ης} Οκτωβρίου 1991, και η παλιότερη, στην περιοχή της σημερινής Λαϊκής αγοράς της Δευτέρας από ένα «κρυμμένο» σήμερα ρυάκι, που τότε το ξέραμε ως «Κούβου Ρυάκι» και σήμερα ακούγεται ως «Ρέμα Συνατσάκη». Το ίδιο πρέπει να είχε συμβεί και γύρω στο 1937 και, οπωσδήποτε, θα ξανασμειβεί κάποια στιγμή στο μέλλον, κι εμείς, ή οι απόγονοί μας, θα κλαιγόμαστε τότε για την «εκδικητική» φύση και όχι για τα δικά μας έργα...

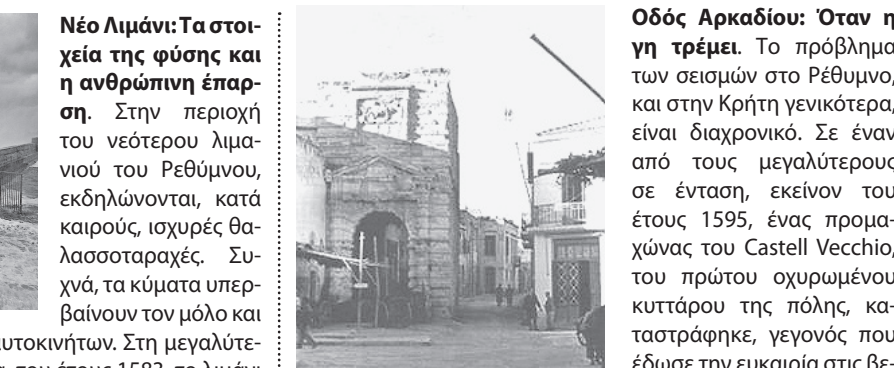
Παλιό λιμάνι: Η «μάνα» του ρεθεμνιώτικου τρόμου I. Δυο από τα πλέον τρομακτικά δημόσια κτήρια του Ρεθύμνου ήταν οικοδομημένα στην περιοχή του λιμανιού. Το ένα ήταν ο Πύργος του Νερού (Su kule, στα τουρκικά), ένας θαλάσσιος προμαχώνας, στη θέση περίπου του μετέπειτα Τελωνείου. Στα υπόγειά του είχαν φυλακιστεί και βασανιστεί πολλοί Ρεθεμνιώτες, μερικοί από τους οποίους αργότερα εκτελέστηκαν (π.χ. οι Τέσσερις Μάρτυρες). Μια από τις γνωστές περιπτώσεις είναι κι εκείνη του αυστριακού υπηκόου Ιωάννη Φραγκάκη, που, στις 13 Σεπτεμβρίου 1823, μεταφέρθηκε με βάρκα ανοιχτά του Λιμανιού και φουνταρίστηκε με μια πέτρα δεμένη στον λαιμό. Λίγο πιο πέρα από τον Πύργο του Νερού, είχε οικοδομηθεί το 1813, με βαρύτατη φθορά λόγω των Ρεθεμνιωτών, το ονομαστό Σεράγιο του Οσμάν Πασά. Αυτός ο Σερασκέρης της Κρήτης έμεινε γνωστός ως Πνιγάρης, αφού εξόχωνε δια πνιγμού περισσότερους από 500 γενίτσαρους, όταν ο έλεγχος της δύναμής τους από την κεντρική εξουσία ήταν πλέον αδύνατος.

Παλιό λιμάνι: Η «μάνα» του ρεθεμνιώτικου τρόμου II. Κάνοντας στάση στον παλιό ταρσανά, αποκτάμε συνολική εικόνα του βενετσιάνικου λιμανιού. Από εδώ, ατενίζουμε το Φανάρι, τον παλιό φάρο του Ρεθύμνου, (που υφίστατο επί Βενετοκρατίας και επανοικοδομήθηκε την περίοδο της Αιγυπτιακής Κατοχής), προκειμένου όμως να μεταφερθούμε σε μια νεότερη περίοδο: τον Οκτώβρη του 1944, οι εν τάξει συμπτυσσόμενες γερμανικές δυνάμεις κατοχής τον υπονόμισαν, με σκοπό να τον ανατινάξουν και να αποκλείσουν το λιμάνι. Οι οπές που άνοιξαν παραμένουν εμφανείς στη βάση του κτηρίου. Τελικά, μετά από συμφωνία με τις αντιστασιακές οργανώσεις, δέχτηκαν να επιφέρουν το ίδιο αποτέλεσμα με ανατίναξη των πλεούμενων του λιμανιού στην είσοδό του. 62 χρόνια αργότερα, στο απέναντι στενό, μια ακόμα τραγωδία έμελλε να συμβεί: μετά από νυχτερινή διασκέδαση, ο φοιτητής Μάνος Χορευτάκης, δολοφονήθηκε από έναν πρόντινο αποφυλακισμένο, για άλλη δολοφονία, κτηνοτρόφο.

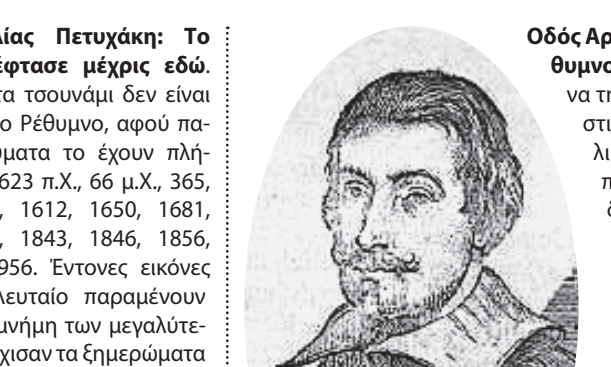
Νέο Λιμάνι: Τα στοιχεία της φύσης και η ανθρώπινη έπαρση. Στην περιοχή του νεότερου λιμανιού του Ρεθύμνου, εκδηλώνονται, κατά καιρούς, ισχυρές θαλασσοταραχές. Συχνά, τα κύματα υπερβαίνουν τον μόλο και κατακλύζουν τον χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων. Στη μεγαλύτερη ιστορικά καταγεγραμμένη τρικιμία, του έτους 1583, το λιμάνι αυτό δεν υπήρχε. Σ' εκείνη όμως τον 1968, ο μόλις αποπερατωμένος λιμενοβραχίονάς του κόπηκε στα δύο. Πρόσφατα, μάλιστα, τον Φεβρουάριο του 2015, το υδάτινο ποτάμι παρέσυρε τα πάντα στο περσμάκι του, ακόμα κι ένα αυτοκίνητο, το οποίο οδήγησε και καταπόντισε στο βενετσιάνικο λιμάνι. Σκηνές τρόμου, όμως, διαδραματίζονται κατά τη διάρκεια θαλασσοταραχών κι όταν το Ρέθυμνο εξυπηρετούνταν από δικό του πλοίο. Περιοπτη θέση στο διαδίκτυο καταλαμβάνει μέχρι σήμερα φωτογραφία του πλοίου Πρέβελη με τη λεζάντα «Η ηρωική έξοδος του Πρέβελη από το λιμάνι στις 3 Δεκεμβρίου 2001, με πλοίαρχο τον Γ. Κολυδά».

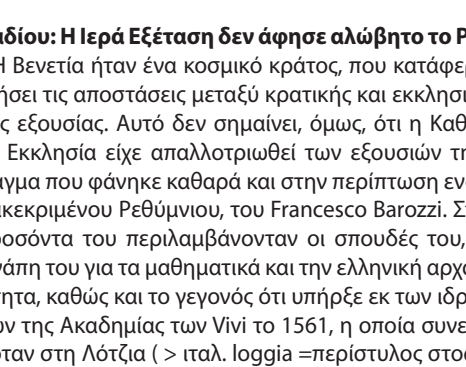
Οδός Αρκαδίου: Όταν η γη τρέμει. Το πρόβλημα των σεισμών στο Ρέθυμνο, και στην Κρήτη γενικότερα, είναι διαχρονικό. Σε έναν από τους μεγαλύτερους σε ένταση, εκείνον του έτους 1595, ένας προμαχώνας του Castell Vecchio, του πρώτου οχυρωμένου κτιρίου της πόλης, καταστράφηκε, γεγονός που έδωσε την ευκαιρία στις βενετικές αρχές να οικοδομηθούν στη θέση του, το έτος 1601, έναν Πύργο Ρολογιού. Τον Πύργο αυτόν, τον σεβάστηκαν όλοι οι μεταγενέστεροι σεισμοί, των ετών 1687, 1810, 1856, 1886 και 1887. Δεν έπαραν ανόλογα, όμως, και οι επίγονοι Ρεθεμνιώτες το 1946! Παρότι ο Πύργος είχε κηρυχτεί προπολεμικά διατηρητέο μνημείο, έμποροι της περιοχής πίεσαν το Δημοτικό Συμβούλιο να τον καταδαφίσει, προκειμένου να διευρυνθεί ο δρόμος που θα οδηγούσε στο νέο λιμάνι. Ήταν, ίσως, η εμφυλιοπολεμική συγκυρία, που έκανε την τοπική κοινωνία να παραμείνει τότε αδρανής...

Οδός Ιουλίας Πετυχάκη: Το τσουνάμι έφτασε μέχρις εδώ. Ακόμη και τα τσουνάμι δεν είναι άγνωστα στο Ρέθυμνο, αφού παλιροϊκά κύματα το έχουν πλήξει τα έτη 1623 π.Χ., 66 μ.Χ., 365, 1303, 1494, 1612, 1650, 1681, 1741, 1810, 1843, 1846, 1856, 1870 και 1956. Έντονες εικόνες από το τελευταίο παραμένουν ακόμη στη μνήμη των μεγαλύτερων. Όλα άρχισαν τα ζημιώματα της 9ης Ιουλίου 1956, μ' έναν σεισμό μεγέθους 7,5 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ, στα νότια της Αμοργού. Το παλιροϊκό κύμα που δημιουργήθηκε έφτασε παντού στο Αιγαίο Πέλαγος, μέχρι και στο Ρέθυμνο. Αρχικά, η θάλασσα υποχώρησε αρκετές εκατοντάδες μέτρα, οπότε οι Ρεθεμνιώτες έτρεξαν να μαζέψουν θαλασσινά και να φωτογραφηθούν πατώντας στον βυθό. Λίγες ώρες αργότερα, η θάλασσα επανήλθε και, τελικά, υπερκέρασε το κανονικό ύψος της, κατακλύζοντας σταδιακά την παραθαλάσσια ζώνη και φτάνοντας μέχρι τη μέση της σημερινής οδού Παιασιολόγου.

Οδός Αρκαδίου: Η Ιερά Εξέταση δεν άφησε αλώβητο το Ρέθυμνο. Η Βενετία ήταν ένα κοσμικό κράτος, που κατάφερε να τηρήσει τις αποστάσεις μεταξύ κρατικής και εκκλησιαστικής εξουσίας. Αυτό δεν σημαίνει, όμως, ότι η Καθολική Εκκλησία είχε απαλλοτριωθεί των εξουσιών της, πράγμα που φάνηκε καθαρά και στην περίπτωση ενός διακεκριμένου Ρεθυμνίου, του Francesco Barozzi. Στα προσόντα του περιλαμβάνονταν οι σπουδές του, η αγάπη του για τα μαθηματικά και την ελληνική αρχαιότητα, καθώς και το γεγονός ότι υπήρξε εκ των ιδρυτών της Ακαδημίας των Βίνι το 1561, η οποία συνερχόταν στη Λότζια (> ιταλ. loggia = περίστυλος στοά), όχι στο υφιστάμενο σήμερα κτήριο, που οικοδομήθηκε το 1597, αλλά στο προγενέστερό του, το οποίο είχε καταστραφεί από τον σεισμό του 1595. Τα προσόντα του Barozzi δεν στάθηκαν ικανά να αποτρέψουν την καταδίκη του από την Ιερά Εξέταση, στις 16 Οκτωβρίου 1587, για παραπτώματα όπως η μαγεία. Οπωσδήποτε, «έπεσε στα μαλακά», αφού του επιβλήθηκε εξορία στον Χάνδακα και χρηματικό πρόστιμο.

Πλατεία Τίτου Πετυχάκη I: Ο πλάτανος των παραδειγματικών απαγχονισμών. Ακριβώς εδώ, στο Μεινιάτο, υπήρχε ένας εντυπωσιακός σε μέγεθος πλάτανος. Σ' αυτόν, όπως και σ' εκείνον της Πλατείας Τεσσάρων Μαρτύρων, στον οποίο έχουμε ήδη αναφερθεί, πραγματοποιούνταν, την εποχή των Οθωμανών, παραδειγματικοί απαγχονισμοί. Η φρικιαστική αυτή ποιηή ερχόταν ως αποτέλεσμα εγκλημάτων, επαναστατικών κινήσεων και φαινομένων αρνησιπρωσίας. Τέτοια ήταν η περίπτωση του γιου του Ιερέα του Γερακαρίου Ματθαίου, ο οποίος έχει ανακηρυχτεί νεομάρτυρας της Ορθοδοξίας και εορτάζεται στις 18 Αυγούστου. Πιο γνωστός όμως είναι ο απαγχονισμός του επισκόπου Ρεθύμνης Γεράσιμου Περδικάρη-Κοντογιαννάκη και των συν αυτών 100 περίπου Ρεθεμνιωτών, το έτος 1822. Ο επίσκοπος έχει ανακηρυχθεί νεοειρομάρτυρας και τιμάται στις 23 Ιουνίου. Ιδιαίτερα φρικιαστική είναι η πληροφορία ότι οι Οθωμανοί, μετά τον απαγχονισμό, είχαν ραντίσει με το αίμα του τις σημαίες τους, προκειμένου να τις καταστήσουν νικηφόρες!

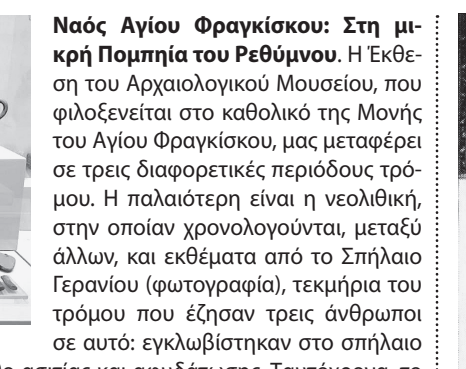
Πλατεία Μικρασιατών: Ο αφόρητος πόνος της προσφυγιάς. Φθάνοντας στο Μνημείο Μικρασιατικής Καταστροφής, αποτίουμε φόρο τιμής στους 4.200 πρόσφυγες και ανταλλαγέντες, οι οποίοι, με τον τρόπο ζωγραφισμένο στα μάτια, ξεμπάρκαραν σ' έναν άγνωστο γι' αυτούς τόπο, στον οποίο κατάφεραν τελικά να ριζώσουν και να μεταφέρουν την κουλτούρα τους. Προέρχονταν από το Αϊβαλί, το Αϊδίνιο, τα Αλάτσατα, τα Βουρλά, την Έφεσο, το Ικόνιο, τα Καράμπουρα, τον Κιρκιντζέ, το Κορδελιό, το Ληθρί, τη Μαγνησία, τη Μενεμένη, τη Μίλητο, τη Νίκαια, την Πέργαμο, την Προύσα, τη Σαμψούντα, τις Σάρδεις, τη Σμύρνη, τη Σπάρτη, τον Τσοσμέ και τις Φώκαιες. Δεν ξεχνούμε, βέβαια, ότι ανταλλάγησαν με 3.500 μουσουλμάνους Ρεθυμνίους, που εγκαταστάθηκαν στην ευρύτερη περιοχή Σμύρνης-Κυδωνίων. Πολύ περισσότεροι ήταν εκείνοι που είχαν προσφυγοποιηθεί ήδη κατά την περίοδο 1898-1910, σε περιοχές της Λιβύης, της Συρίας, στην Αττάλεια της Τουρκίας και στη Ρόδο.

Πλατεία Τίτου Πετυχάκη I: Ο σωριασμένος μινάρές και του μουσαλά τασί. Στο Χρονικό μιας πολιτείας, ο Παντέλης Πρεβελάκης περιγράφει τον τρόπο που επικράτησε στο Ρέθυμνο μετά τη νυκτερινή κατακρήμνιση του μινάρé του τεμένους Γαζή Χουσεΐν Πασά, του γνωστού ως Τζαμί Νερατζές, στους παρατεταμένους σεισμούς των ετών 1886-87. Ο μινάρές ανοικοδομήθηκε εντυπωσιακότερος το 1890, από τον πρακτικό μηχανικό Γεώργιο Δασκαλάκη, με δύο μάλιστα εξώστες (σεριφιάδες > τουρκ. serife). Οι σεισμοί του 20ού αιώνα, ωστόσο, προκάλεσαν ζημιές στην ανωδομή του, οπότε απαιτήθηκε η καθαίρεση στο μισό περίπου του ύψους του και η ανοικοδόμησή του. Ο μινάρές μας υπενθυμίζει τον φόβο του Εγκέλαδου, το παρακείμενο, όμως, στην αυλή του τεμένους, μουσαλά τασί (> τουρκ. musallah tası = πέτρα της προσευχής, ο πέτρινος πάγκος επάνω στον οποίο τοποθετούνται οι νεκροί κατά τη νεκρική ακολουθία), μας υπενθυμίζει το εύθραυστο και πρόσκαιρο της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ναός Αγίου Φραγκίσκου: Στη μικρή Πομπή του Ρεθύμνου. Η Εκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου, που φιλοξενείται στο καθολικό της Μονής του Αγίου Φραγκίσκου, μας μεταφέρει σε τρεις διαφορετικές περιόδους τρόμου. Η παλαιότερη είναι η νεολιθική, στην οποία χρονολογούνται, μεταξύ άλλων, και εκθέματα από το Σπλήαιο Γερανίου (φωτογραφία), τεκμήρια του τρόμου που έζησαν τρεις άνθρωποι σε αυτό: εγκλωβίστηκαν στο σπήλαιο από σεισμό και ο θάνατός τους ήταν επακόλουθο αστίας και αφυδάτωσης. Ταυτόχρονα, το κτήριο μας μεταφέρει σε μια περίοδο λιμού της ύστερης Βενετοκρατίας, όταν οι νεκροταφειακοί χώροι δεν επαρκούσαν ή δεν ήταν προσβάσιμοι, οπότε στο δάπεδο του ναού ανοιχθήκαν πυκνοί τάφοι. Τέλος, η ιστορία του στα χρόνια των Οθωμανών μας παραπέμπει τόσο στη φτώχεια, αφού λειτουργούσε ως imaret, παρέχοντας σουσιτία στους άπορους, όσο και στους λιγότερους από εκατό επιζήσαντες άνδρες από το Αρκαδί που, το 1866, παρέμειναν φυλακισμένοι εδώ, σε άσχημες συνθήκες, επί έναν ολόκληρο χρόνο.

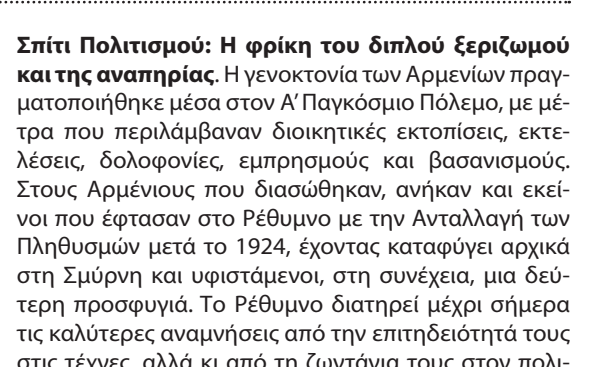
Πλατεία Μικρασιατών: Ο αφόρητος πόνος της προσφυγιάς. Φθάνοντας στο Μνημείο Μικρασιατικής Καταστροφής, αποτίουμε φόρο τιμής στους 4.200 πρόσφυγες και ανταλλαγέντες, οι οποίοι, με τον τρόπο ζωγραφισμένο στα μάτια, ξεμπάρκαραν σ' έναν άγνωστο γι' αυτούς τόπο, στον οποίο κατάφεραν τελικά να ριζώσουν και να μεταφέρουν την κουλτούρα τους. Προέρχονταν από το Αϊβαλί, το Αϊδίνιο, τα Αλάτσατα, τα Βουρλά, την Έφεσο, το Ικόνιο, τα Καράμπουρα, τον Κιρκιντζέ, το Κορδελιό, το Ληθρί, τη Μαγνησία, τη Μενεμένη, τη Μίλητο, τη Νίκαια, την Πέργαμο, την Προύσα, τη Σαμψούντα, τις Σάρδεις, τη Σμύρνη, τη Σπάρτη, τον Τσοσμέ και τις Φώκαιες. Δεν ξεχνούμε, βέβαια, ότι ανταλλάγησαν με 3.500 μουσουλμάνους Ρεθυμνίους, που εγκαταστάθηκαν στην ευρύτερη περιοχή Σμύρνης-Κυδωνίων. Πολύ περισσότεροι ήταν εκείνοι που είχαν προσφυγοποιηθεί ήδη κατά την περίοδο 1898-1910, σε περιοχές της Λιβύης, της Συρίας, στην Αττάλεια της Τουρκίας και στη Ρόδο.

Σπίτι Πολιτισμού: Η φρίκη του διπλού ξεριζωμού και της αναπηρίας. Η γενοκτονία των Αρμενίων πραγματοποιήθηκε μέσα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, με μέτρα που περιλάμβαναν διοικητικές εκτοπίσεις, εκτελέσεις, δολοφονίες, εμπρησμούς και βασανισμούς. Στους Αρμένιους που διασώθηκαν, ανήκαν και εκείνοι που έφτασαν στο Ρέθυμνο με την Ανταλλαγή των Πληθυσμών μετά το 1924, έχοντας καταφύγει αρχικά στη Σμύρνη και υφιστάμενοι, στη συνέχεια, μια δεύτερη προσφυγιά. Το Ρέθυμνο διατηρεί μέχρι σήμερα τις καλύτερες αναμνήσεις από την επιτηδεύτητά τους στις τέχνες, αλλά κι από τη ζωντάνια τους στον πολιτισμό και τον αθλητισμό. Διατηρεί, επίσης, ζεστή την ανάμνηση ενός έντρομου, ως και τον θάνατό του, μέλους της Αρμενικής παροικίας, ενός ανάπηρου αγοριού, του Μανούκ. Κατοικούσε, με τη μητέρα και την αδελφή του, Μαρί, στις τρώγλες που βρίσκονταν στη θέση όπου, αργότερα, οικοδομήθηκε το Σπίτι του Πολιτισμού.

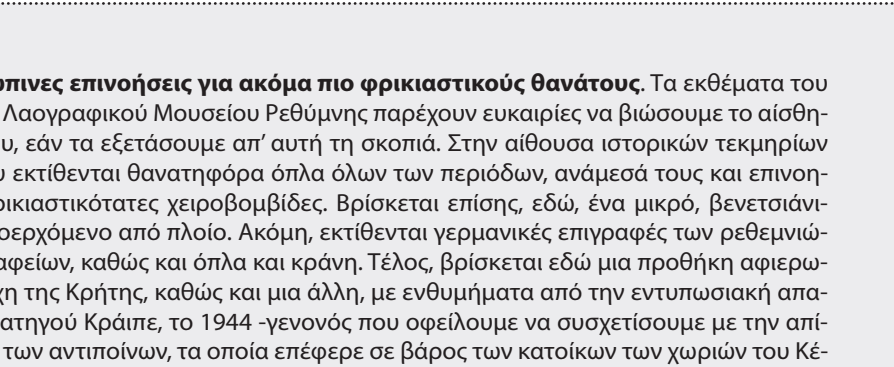
ΙΛΜΡ: Ανθρώπινες επινοήσεις για ακόμα πιο φρικιαστικούς θανάτους. Τα εκθέματα του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Ρεθύμνης παρέχουν ευκαιρίες να βιώσουμε το αίσθημα του τρόμου, εάν τα εξετάσουμε απ' αυτή τη σκοπιά. Στην αίθουσα ιστορικών τεκμηρίων του Μουσείου εκτίθενται θανατηφόρα όπλα όλων των περιόδων, ανάμεσά τους και επινοητικές αλλά φρικιαστικότερες χειροβομβίδες. Βρίσκεται επίσης, εδώ, ένα μικρό, βενετσιάνικο κανόνι, προερχόμενο από πλοίο. Ακόμη, εκτίθενται γερμανικές επιγραφές των ρεθεμνιωτικών νεκροταφείων, καθώς και όπλα και κράνη. Τέλος, βρίσκεται εδώ μια προθηκή αφιερωμένη στη Μάχη της Κρήτης, καθώς και μια άλλη, με ενθυμιάματα από την εντυπωσιακή απαγωγή του στρατηγού Κράιπε, το 1944 -γεγονός που οφείλουμε να συσχετίσουμε με την απίστευτη φρίκη των αντιποίνων, τα οποία επέφερε σε βάρος των κατοίκων των χωριών του Κέντρου, και όχι μόνο, την ίδια χρονιά.

Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας strharris@yahoo.gr, 2831055031

Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας strharris@yahoo.gr, 2831055031

Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας strharris@yahoo.gr, 2831055031